

5. Tkachenko V. Fundamentals of financial and economic security management of Ukrainian enterprises / V. Tkachenko, I. Tkachenko, P. Puzyrova // Research Papers in Economics and Finance. – 2020. – Vol. 4, No. 2. – P. 41-51.

УДК 332.1;771

*Хаустова Є.Б., д.е.н., професор
Київський національний університет
технологій та дизайну*

ВИЗНАЧЕННЯ ВИМОГ ДО ЕКОНОМІЧНОЇ СФЕРИ В ДІЯЛЬНОСТІ ЕКО-ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ (ЕІП)

З часу проведення у 1992 році Конференції ООН з навколишнього середовища й розвитку концепція ЕІП змінювалася та доповнювалася різними аспектами, зокрема вимогами до промислового симбіозу, спільного використання інфраструктури, ефективного управління ризиками та спільними ресурсами тощо. Враховуючи різноманітні визначення ЕІП, загалом це поняття можна описати як спеціальну зону промислового призначення, яка сприяє сталості шляхом врахування соціальних, економічних та екологічних параметрів у процесах вибору розташування, планування, управління та повсякденного функціонування [1].

Серед стимулів та переваг створення та діяльності ЕІП можна виокремити: зменшення впливу на навколишнє середовище, підвищення ефективності виробничих процесів, стійкість до ризиків, кращий доступ до фінансової та технічної підтримки, підвищення згуртованості громад. В той же час слід зазначити перепони та труднощі в розвитку ЕІП. Для кожного конкретного парку або групи парків певної країни перелік таких перешкод різниться, але узагальнити їх можна за такими напрямками: за правовим напрямом спостерігається відсутність адекватних правових норм, слабкий контроль за їхнім дотриманням разом із відсутністю вмотивованості резидентів ЕІП до підвищення своєї сталості; за технологічним та соціально-економічним напрямом – низька конкурентоспроможність інноваційних технологічних або виробничих рішень внаслідок недостатньої розвинутої

або високої вартості реалізації; за інституційним та організаційним напрямом – нестача власних трудових ресурсів, низька мотивація до змін, відсутність каналів комунікації та підтримки від громад.

Одночасно постають проблеми оцінки параметрів діяльності окремих парків в процесі міжнародного бенчмарку серед вже існуючих та в проектування нових ЕП [2]. Стає очевидним, що для подолання перешкод в створенні ЕП та досягнення необхідного рівня їх розвитку необхідно розробити міждисциплінарний підхід, який знайшов своє відображення в Рамкових положеннях про ЕП на міжнародному рівні та може бути використаним у відповідних національних положеннях.

В Міжнародних рамкових положеннях про ЕП Організацією Об'єднаних Націй з питань промислового розвитку (ЮНІДО) розглянуто систему передумов та цільових показників для парків, яка базується на дотриманні місцевих та загальнонаціональних вимог і міжнародних стандартів з подальшим виходом за межі існуючих показників діяльності, що створює передумови до постійного вдосконалення та розвитку ЕП. Серед вимог до ЕП в Рамкових положеннях виокремлюються вимоги в економічній сфері. Очікується, що резиденти ЕП дотримуються місцевих та державних норм у сфері фінансів та господарської діяльності, зокрема: звітування й оприлюднення фінансової звітності; підтримки малого та середнього бізнесу; захисту інтелектуальної власності; професійної підготовки та підвищення кваліфікації; ведення підприємницької діяльності в частині ліцензування, торгівлі та оподаткування. Окрім дотримання національного законодавства Міжнародні рамкові положення висувають важливі економічні вимоги із створення робочих місць, просування місцевого бізнесу із формуванням локальних зв'язків із стейкхолдерами парків, створення економічної вигоди та забезпечення фінансової доцільності. В таблиці зведено такі економічні вимоги до діяльності ЕП, які поділено на необхідні індикатори та цільові показники. З урахуванням особливостей вітчизняної економіки наведені

індикатори та показники вимагають подальшого опрацювання та удосконалення з точки зору розробки Національних рамкових положень по ЕП. Зокрема, значення та актуальності набувають такі показники: підвищення кваліфікації співробітників; розбудови каналів комунікацій між керівництвом парків, місцевими громадами та закладами вищої освіти; рівня конкурентоспроможності інноваційних рішень за вартістю їх реалізації; захисту колективних об'єктів інтелектуальної власності; соціальної гнучкості та мотивації трудових ресурсів, а також вимагають напрацювань показники фінансової спроможності діяльності самого парку в умовах високої невизначеності параметрів планування та кризових явищ.

Таблиця

Вимоги до ЕП в економічній сфері за індикаторами та показниками [1]

<i>Необхідні передумови</i>			
Тема	Опис критерію	Індикатор	
Просування місцевого бізнесу	ЕП створює можливості для місцевих та регіональних малих та середніх підприємств	Створення умов діяльності для малих та середніх підприємств, які надають послуги резидентам ЕП	
Створення робочих місць	ЕП повинен створювати можливості для працевлаштування у регіоні, забезпечуючи власну інтеграцію в місцеву економіку	Максимізація економічних та соціальних вигод на місцевому рівні	
Створення економічної вигоди	Розвиток ЕП через впровадження економічно спроможних зеленої інфраструктури та послуг на підставі реальної оцінки потреб ринку та промисловості	Наявність обґрунтованого бізнес-плану	
		Наявність ефективного управління інфраструктурою парку та надання послуг резидентам парку	
		ЕП повинен відігравати роль каталізатора для розвитку промисловості в регіоні	
		Зацікавленість інвесторів в розвитку ЕП	
Фінансова спроможність управління парком	Фінансова модель ЕП повинно чітко визначати рівень витрат на послуги та обсяги доходів за ними	Керуюча компанія, забезпечуючи ефективну роботу ЕП, підвищує фінансову привабливість інвестицій в парк	
<i>Цільові показники</i>			
Тема	Опис критерію	Опис показника	Значення показника

Просування місцевого бізнесу	ЕІП пропонує довгострокові трудові контракти працівникам	Частка загальної кількості працівників парку, які мають прямі трудові угоди	30%
Створення робочих місць	Передача локальним постачальникам можливості забезпечення резидентів ЕІП окремими послугами та товарами	Частка резидентів парку, у яких 25% закупівель здійснюється через малі та середні місцеві підприємства Частка загальних витрат керуючої компанії на закупівлю товарів та послуг у місцевих постачальників в радіусі 100 км від парку	25% 30%
Створення економічної вигоди	За рахунок зеленої інфраструктури та впровадження принципів циркулярної економіки ЕІП може запропонувати кращі інвестиційні можливості з меншими ризиками	Частка площі парку, що орендується чи використовується резидентами, відносно загальної площі, що доступна до промислового використання	50% (в середньому за 15 років)

Література

1. Міжнародні рамкові положення про ЕІП. Версія 2.0 Режим доступу: <https://hub.unido.org/sites/default/files/publications/UNIDO%20EIP%20Toolbox%20Manual%20Ukrainian%20language.pdf>
2. Zheng H.M., 2012. Evaluation of an Eco-Industrial Park Based on a Social Network Analysis. *Procedia Environmental Sciences* (13): pp 1624-1629.